

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

Site specific

BcA. Eva Hofmanová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Intermediální tvorba

Diplomová práce

Site specific

BcA. Eva Hofmanová

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Vladimír Merta

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Obsah

1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace.....	1
2 Téma a důvod jeho volby.....	2
3 Cíl práce.....	4
4 Proces přípravy.....	4
5 Proces tvorby.....	5
5.1 Popis míst.....	5
5.2 Proces natáčení.....	7
5.3 Proces stříhu a postprodukce.....	8
6 Technologická specifika.....	10
7 Popis díla.....	10
8 Přínos práce pro daný obor.....	14
9 Silné stránky.....	14
10 Slabé stránky.....	15
11 Seznam použitých zdrojů.....	16
12 Resumé.....	17
13 Seznam příloh.....	18

1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Za šest let studia na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara jsem si prošla různými fázemi uměleckého vývoje. Experimentovala jsem s kresbou, animací, performancí, videem, objektem a fotografií. Hledala jsem vždy vhodná média pro vystižení zvoleného tématu. Charakteristické pro moji tvorbu je kombinovat, což je patrné také na projektu Návštěvy, který v následujícím textu uvedu. Tento projekt názorně zobrazuje můj typický způsob uvažování a práce.

V Plzni jsem bydlela v domě, kde jsem neznala své sousedy, proto jsem se rozhodla se s nimi seznámit. Navštívila jsem paní Zdenu a jejího autistického syna Tomáše, paní Moniku a její dceru, paní Milenu a prostor chodby s průhledem na dveře ženy, která nikoho nepouští dovnitř. Během povídání jsem si nakreslila celkový pohled na jednu vybranou místnost a později specifický detail místnosti, který jsem ztvárnila malbou. Poté vznikly čtyři instalace Návštěv, jež se skládaly z animace fotografie, kresby a malby promítané na vzniklý obraz (detail malby). V první části práce byl důležitý samotný moment návštěvy, nahlédnutí do intimního prostoru neznámé osoby a prožití přítomnosti s daným člověkem prostřednictvím kresby. Druhá část byla zaměřena na působení výsledného materiálu. Závěrečná instalace měla přenést diváky do mnou navštívených bytů a přiblížit jim život jejich obyvatel.

Když se zpětně ohlédnu za svými realizovanými projekty, shledávám v nich určitou podobnost. Dominují jim sociální témata, vztah krajiny a člověka s přesahem do performance, vnímání krajiny prostřednictvím klasických výtvarných technik (kresba, malba, grafika).

2 Téma a důvod jeho volby

Denisa Václavová se k termínu site specific vyjadřuje takto:

Termínem site specific se označují umělecké projekty vytvořené pro konkrétní prostor a čas. Hlavním tématem této umělecké práce je právě prostor (či místo) – jako nejdůležitější médium a nástroj pro veškeré tvoření. Jedná se o umění, které je závislé na místě, od samotného místa se odvíjí. (...) Mít vliv na náš životní prostor či veřejný prostor a vytvářet aktivity vedené ke sdílení a společnému zážitku je hlavním tématem projektů site specific. (1)

Myslím si, že je důležité vnímat a zajímat se o souvislosti místa, které na nás působí a ovlivňují naše životy. Téma site specific jsem si vybrala nejen z tohoto pocitu důležitosti, ale i díky svým předchozím zkušenostem a práci s touto problematikou. Účastnila jsem se několika site specific workshopů, např. v kladenském dole Mayrau, kde jsme pracovali s atmosférou místa a vytvářeli reakci na něj. Dalším důvodem pro volbu právě tohoto tématu bylo setkání s japonským tancem butó, ve kterém jsem si více uvědomila propojení těla s okolím. Tanec butó pracuje s individuálním a kolektivním vědomím (s pamětí těla) a různými archetypy. V site specific se také pracuje s minulostí (pamětí) vybraného místa, geniem loci. Genius loci podle Václava Cílka vzniká takto:

Místo ještě před příchodem člověka má nějakou moc. Objeví se člověk a snaží se tuto moc naklonit. (...) Genius loci je živá záležitost. Lidem na cestách trvá dva, tři dny než se s ní na nějaké podvědomé úrovni spojí. Něco v nich hledá a potřebuje ducha místa. Jinak je genius loci něco, co hned cítíme, ale pak trvá dalších třicet let, než se s tím sžijeme. (2)

Zajímavá je pro mě souvislost, že místa, která mají v sobě určitou energii, jsou pomyslným epicentrem dějinných významných událostí, místem rituálů dávných kultur, pohřebišť a později křesťanských kostelů. Mnoho významných evropských měst je také postaveno na energetických zlomech země.

Téma site specific jsem si zvolila rovněž díky variabilitě zpracování. Zajímá mě propojení minulosti s budoucností. Myslím si, že je důležité udržovat paměť místa pro současné a budoucí generace a uvědomovat si různé souvislosti. Díky paměti se můžeme vyhnout různým krizím a poučit se z nich, být citliví k vnějšímu okolí a zároveň budovat svoji duševní krajinu. Typickým příkladem jsou důležité křižovatky starých cest, na nichž jsou sochy patronů a kříže (boží muka), které sloužily jako ochrana poutníků. Tato místa jsou v dnešní době kvůli necitlivosti lidské populace, která je odtržena od krajiny a tím od přírodního cyklu, ničena. Jako negativní příklad mohu uvést betonové skulptury Michala Olšiaka, jež zakrývají původní významy poutních míst a křižovatek na Vysočině (obr. 1, obr. 2). Tyto kýčovitě sochy jsou oblíbenou lokalitou místních turistů.

Domnívám se, že krajina, v níž žijeme, nás vnitřně utváří a my utváříme ji. Utvrdila mě o tom stáž v polském městě Lodž. Bydlela jsem na koleji, v centru bývalého židovského ghetta, kde nyní žije třída sociálně slabších lidí. Kvůli tomu si město zachovalo ráz z období německé okupace. Prošlapané schodiště, oprýskané omítky, ohmataná zábradlí, kamenné chodníky (náspy), které jsou nasáklé energií minulých životů. Byla zde citelná hranice energie mezi židovským ghettem a městem. Na starém rynku (tržiště), kde se pořádají bleší trhy, nabízí dokonce Poláci fotografie a osobní věci německých vojáků a židovského obyvatelstva. Město Lodž pro mě bylo velkou emoční zkušeností. Zážitek z této lokality mi plně nahradil návštěvu Osvětimi. Vypovídající o tomto místě je dokument od režiséra Pavla Štingla Ghetto jménem Baluty. (3)

Zároveň na mě zapůsobil střed Polska, který je víceméně rovinatý. Jelikož jsem vyrůstala s pohledem na Orlické hory, kde je horizont zvlněný, byla jsem ze změny frustrovaná. Zde jsem si nejvíc uvědomila, jak krajina může ovlivňovat povahu, emoce lidí. Tato oblast mi přišla jako začarovaná, kde se kumuluje negativní energie, jelikož se nemá o co „rozbít“, zůstává na daném místě jako mlha. Domnívám se, že za zakletou atmosféru místa může pohnutá historie nebo síť zemských zlomů, které mohou negativně ovlivnit zdraví a psychiku obyvatel.

3 Cíl práce

Cílem mé práce je emočně obohatit diváka o vnímání jiných scenérií krajín a donutit ho k zamyšlení, například nad tím, jak k ní být citlivější, naslouchat jí a stát se vnitřně bohatším. Zvolila jsem jednoduchou emoční rovinu sdělení. Nekladu si vysoké cíle, abych změnila chování lidí k okolí, a zároveň nechci, aby má práce působila jen jako efektní video. Myslím si, že složitěji popisované dílo diváka odradí, proto jsem chtěla, aby působilo jednoduše a vyzařovalo energii místa. Důraz jsem kladla především na podprahové vnímání, symboly, které vedou diváka ke konkrétním asociacím a vtáhnou ho do atmosféry místa.

4 Proces přípravy

Příprava na diplomové práci začala v létě, kdy jsem intenzivně navštěvovala různá místa (krajiny). Prostřednictvím četby knih na dané téma jsem více vnímala odlišné vztahy mezi zdánlivě nesouvisejícími tématy. Jelikož česká země je velmi bohatá na různé typy krajín, přemýšlela jsem, které krajiny budou vhodné a výrazné (specifické) pro moje vyjádření. Nakonec jsem si vybrala pro mě již dlouho známá místa. První z nich je mé bydliště, Bohuslavice nad Metují, druhé je oblast okolí Dolní Moravy, Králického Sněžníku, třetím je okolí Vysočiny. Měla jsem vybrané ještě čtvrté místo v okolí Luže a hradu Košumberku. To jsem při dokončování diplomové práce nakonec vyřadila, jelikož si myslím, že triptych videí působí kompaktnějším dojmem. Zároveň jsou jednotlivé krajiny vůči sobě kontrastnější a tím pádem lépe rozlišitelné.

Přemýšlela jsem nad těmito vybranými krajínami, jak je více pochopit a nasát jejich atmosféru. Zvolila jsem si malbu akvarelem. Malba zde funguje jen jako prostředník mezi mnou a krajínou. Během přípravy na své diplomové práci jsem vytvořila sedmdesát osm akvarelů (obr. 3, obr. 4, obr. 5, obr. 6, obr. 7, obr. 8, obr. 9, obr. 10, obr. 11, obr. 12). Přes tento prožitek jsem si myšlenkově rozdělila místa

podle různých asociací a pocitů, s kterými následně pracuji v další části své práce. Tou je intuitivní sbírání materiálu (natáčení).

5 Proces tvorby

Nejdříve stručně popíši historii vybraných míst a zdůvodním postup sběru obrazového, zvukového materiálu (videa) a následně jeho sestřihu. V seznamu příloh jsem na mapě České republiky znázornila, kde se zvolená místa nachází (obr. 13).

5. 1 Popis míst

Bohuslavice nad Metují

Tato vesnice je poprvé písemně zmiňována v roce 1361. Její původ ale nejspíše sahá ještě hlouběji do minulosti. V zápiscích mého pradědy stojí, že na dnešním pozemku evangelického kostela byly objeveny pozůstatky pohanského pohřebiště. Z těchto dávných dob se zachovalo několik zvyků, které svědčí o předkřesťanském osídlení této oblasti. Jako malé dítě jsme já a babička brzy ráno na Štědrý den chodily otloukat ovocné stromy a říkaly: „Stromečku, vstávej, ovoce dávej, obleč se, ustroj se, je Štědrý den, s jabkama, hruškama ven!“. Nakonec jsem vždy objevila malý pytel s různými dobrotami. Zvyk se v lokalitě držel kvůli zajištění úrody na celý rok. Tuto problematiku výborně popisuje historik, scénárista Zdeněk Mahler:

(...)Podstata těch dnů sahá do dob, kdy lidé byli zcela závislí na přízni a nepřízni přírody. Zimní slunovrat byl pro ně znamení, že končí strastiplné období krátkých dnů, kdy slunce mizelo. Tma znamenala neúrodu a smrt. Váže se k tomu dodnes mnoho zvyků: Stromečku, vstávej, ovoce dávej, je nový den. To všechno mělo dávné pohanské kořeny. Katolická církev, která je nemohla vyvrátit, si to přisvojila a obohatala.(4)

Bohuslavice se nacházejí v nížinném pásmu 284 m n. m., nedaleko Orlických hor. Zachovala se zde část původního lužního lesa a slatinných luk, kde se vyskytují vzácné rostliny a vzácní živočichové. Jelikož se nepodařilo ji odvodnit pro zdejší intenzivní zemědělskou činnost, odtud název Zbytka, stala se přírodní rezervací a je posledním divokým místem s původním porostem v okolí.

V místě mého bydliště vyvěrá několik pramenů tvořících síť studánek. Již od nepaměti jsou zdrojem života, léčivé síly. Z toho důvodu byly uctívány a lidé se o ně starali, čistili je. Domnívám se, že o prapůvodnosti tohoto zvyku svědčí také lidová vyprávění nebo pohádky o živé vodě, jež jsou spjaty se zázraky. V naší rodině se zvyk čištění studánek donedávna také udržoval. Moje babička studánku vždy na jaře čistila a její matka také. Důležité bylo odstranit napadané hniјící listí a bahno pro obnovení pitelnosti vody. V dnešní době tento zvyk částečně upadl v zapomnění, a to kvůli snadné dostupnosti pitné vody. Chtěla jsem popsanou tradici obnovit a využít tohoto rituálu ve své práci.

Okolí Dolní Moravy a Králického Sněžníku

V třetím nejvyšším pohoří České republiky Králickém Sněžníku, jehož nejvyšší vrchol má 1424 m n. m., pramení řeka Morava. Ve čtvrtohorách bylo území modelováno ledovcem, a proto působí alpinským rázem. Už od mala jsem krajinu navštěvovala s rodinou, podnikala zde různé výlety a pomalu vstřebávala atmosféru zdejšího kraje. S Dolní Moravou a okolím jsem srostlá díky svému otci a jeho dědovi, který zde působil jako zakladatel mysliveckého spolku. Od dětství na mě okolí Dolní Moravy působilo tajemně, aniž bych něco věděla o jeho historii. Tato oblast spadá do pohraničního území Čech, kde do roku 1945 převažovalo německé obyvatelstvo. S přečtením bakalářské práce Moniky Pavlové se mi historie tohoto kraje více objasnila. Autorka popisuje dobovou situaci a bezpráví, které se zde odehrávalo. Ve své práci čerpá z autentických dokumentů a výpovědí očitých svědků. (5)

S rodinou jsme také jezdili do lesa v části Malé Moravy přespávat, kde jsme měli malý dřevěný srub. Nedaleko srubu se nalézají pozůstatky z původních kamenných domů zaniklé německé vesnice Krondörfel, jež byla v minulosti obydlena lidmi německé národnosti. Obec byla postupně vysídlována po podepsání Benešových dekretů v roce 1945. Po uzavření hranic po únorovém převratu roku 1948 byly domy postupně strženy a materiál z domů rozkraden. (6)

Velmi zajímavým místem je barokní klášter na Hoře Matky Boží v Horní Hedči, ke kterému vede z města Králíky křížová cesta lemovaná lipovou alejí typickou pro barokní krajinu. Pohnutá historie se nevyhnula, ani tomu to místu, kde byl během 2. světové války anglický zajatecký tábor a po skončení války „koncentrační“ tábor německých duchovních. (5)

Vysočina

Vysočinu jsem začala vnímat už při svých studiích na střední škole v Jihlavě. Na Vysočině byl vždy ostřejší a studenější vzduch, jelikož se nachází v nadmořské výšce v zhruba 600 až 800 m n.m. Vysočina je unikátní v tom, že je to jediné nepřihraniční pohoří v České republice. Později jsem začala intenzivně poznávat zdejší okolí, a to především CHKO Žďárské vrchy, kde je Vysočina zachována v té nejčistší a nejsurovější formě. Jsou zde např. horské louky, skály, hluboké lesy, kterými člověk projíždí na kole či autem několik desítek kilometrů. Osídlování této oblasti začalo na přelomu 16. a 17. stol., kdy zde docházelo k zakládání milířů, sklářských hutí a pil. Za zmínku stojí unikátní architektura dřevěných chalup, jež jsou spjaty s prvními osadníky zdejších vrchů.

5. 2 Proces natáčení

Natáčení pro mě bylo velmi náročné, a to po fyzické i psychické stránce. Musela jsem absolvovat dlouhé pochody s těžkou technikou převážně v horském terénu. Složitější bylo, že jsem se na všechna místa musela dopravit vlakem nebo autobusem a k vybraným místům dojít pěšky i několik kilometrů. Zároveň byl tento způsob práce důležitý pro lepší poznávání a vnímání míst. Díky tomu vzniklo mnoho

inspirativních a klíčových záběrů. Bez tohoto procesu bych nedocílila takové bohatosti natočeného materiálu.

Nedílnou součástí natáčení byly akce (performance), ve kterých jsem se vciťovala do konkrétních specifických míst. Pro samotné akce jsem zvolila příznivější období předjaří a jara hlavně kvůli dlouhodobému poznávacímu procesu. V zimě by tyto akce nebyly technicky a fyzicky proveditelné. Před vznikem natáčení performancí mi bylo jasné, že musí být citlivě provedené až nenápadné. Jinak by v konečném výsledku působily moc výrazně a přehlušily by atmosféru krajiny.

Performance jsem natáčela pomocí svého přítele nebo své matky, díky nimž jsem si nastavila kompozici a expozici záběru. Oba mě posléze navigovali na zabírané místo a spustili nahrávání.

Pro natáčení záběrů jsem jako hlavní akviziční formát použila video-mód fotoaparátu Canon600D HD video. Důvodem tohoto výběru byla velikost senzoru fotoaparátu, která mi umožnila pracovat s hloubkou ostroty, možnost volby vlastních objektivů a jednoduchost práce s formátem mov (kodek h.264). Na počátku realizace projektu jsem si zvolila pro natáčení formát HD v rozlišení 1080p pro nejvyšší možnou kvalitu, jež mi byla dostupná.

K natáčení zvuku jsem používala dva zdroje: kontaktní zvuk na kameře (směrový mikrofon) pro izolovaný zvuk před objektivem a stereo mikrofon pro širší zvukový záběr natáčeného prostředí. Bylo těžké skloubit kvalitní natáčení s kvalitním záznamem zvuku. Ideální by bylo mít při práci dalšího asistenta, konkrétně zvukaře.

5. 3 Proces stříhu a postprodukce

Proces stříhu a postprodukce pro mě nebyl jednoduchý. Prvotním problémem byl stříh - propojení záběrů. Většina natočených záběrů působí jako samostatný obraz, tím jsou dominantní. Proto je těžké k nim přiřadit následující záběr a vytvořit kompaktní sekvenci. Nejdříve jsem se pokusila spojit jednotlivé snímky efektem prolínání. Později jsem si uvědomila, že tento způsob přechodu

mezi záběry je naprosto nevyhovující. Bylo tedy nutné, abych měla neustále na zřeteli, že výsledkem má být suma částí, které tvoří jednotný celek. Proto jsem musela ze střihu vyřadit velké množství záběrů, které nevytvářely kontinuitu, vytvářely švy, narušovaly vnitřní tempo, přibližovaly svou povrchní působivostí celkové vyznění videa ke kýči.

Část projektu je kvůli mému nedopatření natočena v nižším rozlišení, a to 720p. Chybu jsem musela řešit přenastavením již vzniklých projektů, jimž jsem snížila jejich rozlišení právě na 720p. Tento nedostatek není naštěstí fatální, protože školní projektory vyššího rozlišení nedosahují. Navíc na vliv kvality obrazu bude mít pozorovací úhel.

Jelikož jsem záběry natáčela v jiný čas a za jiných světelných podmínek, musela jsem je v sekvencích pozměnit tak, aby bylo dosaženo kontinuity. Pro úpravy rozdílů mezi snímky jsem nejvíce využívala efektu úpravy barev – rovnováhy barev, světlosti a kontrastu, dále pomocí změn úrovní světlosti, v němž jsem posunovala stíny a světla po dané škále histogramu. Některé záběry jsem měla méně zaostřené, což jsem v rámci sekvence vyřešila softwarovým doostřením nebo naopak rozostřením okolních záběrů.

Dále jsem upravovala zvukovou stopu, kterou jsem mixovala, a při některé nedokonalosti pomocí filtrace vylepšovala. V konečné fázi práce jsem vyrovnávala úroveň hlasitosti zvuků, aby některé nevyčnívaly a zároveň jiné nezapadly a působily tak v rámci celku jednotně. Používala jsem kontaktní zvuk, jenž jsem pořídila při samotném natáčení, jehož nedokonalosti jsem musela upravovat. Každé nahrávací zařízení má určitý poměr signálu vůči šumu. Šum se stává při zvýšení citlivosti zřetelnější. K tomu abych nahrála některé zvuky, jsem musela citlivost zařízení zvýšit. Proto bylo následně v postprodukcí nutné v těchto nahrávkách šum vyselektovat. Využila jsem k tomu možnosti v programu Adobe Audition, v němž jsem si vytvořila profil šumu (v místě, kde bylo ticho, tj. žádný signál), který jsem později filtrací odstranila. Pro obohacení zvukové stopy jsem využila nahrávek jež jsou volně dostupné v internetové databázi www.freesound.org.

Musela jsem zvolit přiměřený poměr mezi kvalitou výsledného obrazu a zvuku k výkonu mého počítače, proto byla výsledná videa exportována v obrazovém kodeku H.264 a zvukovém kodeku mp3.

6 Technologická specifika

Při natáčení jsem využívala školní dostupnou techniku. K dispozici jsem měla fotografický přístroj Canon600D HD video, makro objektivy Canon EF 20 a Canon EF 100, teleobjektivy Canon 70-300 IS a Tokina 80-400 a širokoúhlý objektiv Sigma 10-20. Zvuk pro celkovou atmosféru prostředí jsem zaznamenávala na externí mikrofon Rode připojený k fotografickému přístroji a pro snímání jednotlivých zvuků přes zvukový nahrávač ZOOM. Pro fixaci natáčení jsem použila stativ DM-XM2.

7 Popis díla

Ve všech videích začínám podobným záběrem, a to na hory, lesy, táhnoucí se mračna nebo mlhu. Obrazy mají totožnou atmosféru, přesto je vidět, že mají jiný krajinný ráz. Tento záměr má vystihovat jejich rozdílnost už od začátku.

Pro většinu záběrů jsem volila vnější rámování obrazu fixované stativem, které se stalo nehybné vůči krajině. Krajiny byly samy o sobě dynamické a epické, proto jsem nevyužívala švenku kamery. Přesto jsem je pro větší zdramatizování děje kombinovala se záběry pořízené z ruky.

Jednotlivá videa mají jinou dynamiku střihu, jelikož v každém z nich chci vyjádřit specifický pohled na dané místo.

Video 1 – Bohuslavice nad Metují, délka videa: 6:05min

První video týkající se Bohuslavic nad Metují zobrazuje víceméně poklidnou krajinou s pohledem na Orlické hory, které uklidňují mysl svým tvarem (obr. 14). Je to krajina ne tolik syrová a dynamická, jako je tomu u zbylých dvou oblastí. Proto může vyznít video fádně a nezajímavě, přitom se pod povrchem této krajiny skrývá větší prapůvodnost, která je ale více zkrocená lidskou činností.

Ve snímku jsem zaznamenala období od podzimu přes zimu do jara. Pro krajinné záběry jsem použila delší snímky, pro vyjádření plynutí času v kontextu krajinných procesů, kdy pár tisíc let nic neznamena. V kontrastu stálého prvku hor jsou vloženy do videa ostré prostřihy s náznakem lidské činnosti. Chtěla jsem upozornit na pomíjivost lidského bytí (obr. 15). Využila jsem zde záběru na cukrovar a jeho zvukové stopy, která zdůrazňuje zemědělskou a průmyslovou činnost v kraji (obr. 16). Dalším momentem dramatického kontrastu je noční záběr na lednáčka se zvukovým podkreslením vlaku (obr. 17). Tento druh kontrastu mezi lidským prvkem a divokou přírodou je provázán celým videem. Přejod zimy do jara je znázorněn tmou se zvukem ranního zpěvu ptáků a odbitím kostelních hodin, které symbolizují konec zimy a příchod jara. Následující snímky zobrazují lužní les s jarním podrostem.

Vyvrcholením celého videa je čistění studánky (obr. 18). V této činnosti je vyjádřená určitá marnost mého počínání spočívající v neustálém naplňování studánky vodou a proto ji nestačím vyprazdňovat. Důvod výběru tohoto rituálu jsem popsala v části věnované procesu tvorby.

Video 2 – okolí Dolní Moravy a Králického Sněžníku, délka videa: 4:46min

V druhém videu chci vyjádřit různorodost krajiny a její proměnlivost v kontextu přírodním a lidským. Fascinující je na tomto místě alpský ráz hor, jehož reliéf se proměňuje v nižších polohách na mírnější kopce. Ve stříhu tuto proměnlivost využívám a přemísťuji divákovo oko do různých poloh krajiny. Tímto rytmem stříhu buduji prostor a udržuji diváka v napětí.

Video se odehrává v zimě a v předjaří a končí opět zimou. Tato období jsem ne zvolila náhodně, mají vystihovat tragičnost a osamělost krajiny a místních lidských osudů. Myslím si, že zde energie doslova zamrzla a motivem navrácení zimy ji zakonzervovávám.

Záběrem na souboj krav a použitím zvuku výstřelu dávám do videa skrytý konflikt, který je nedílnou součástí tohoto kraje. Jsou zde také použity krátké záběry na klášter na Hoře Matky Boží v Horní Hedčči, jež poukazují na jeho existenci. Jeho historie je popsána v procesu tvorby.

Performance se odehrávají v lese a v ruinách domů původních obyvatel německé národnosti (obr. 20). Ve střihu používám jen jejich náznaky, dotýkáním se stromů, mihnutím se mé osoby (obr. 21). Chtěla jsem naznačit energii původních obyvatel, kteří zde žili po stovky let a následně byli vyhnáni. Záběrem na moje záda v temném prostoru jsem se snažila vyvolat pocit vykořenění z rodné krajiny (obr. 22). Důležitým prvkem je tmavý prostor, jenž navozuje pocit osamění, ztráty domova a identity. Tyto emoce jsem ještě podpořila podkreslením obrazu zvukem silného mrazivého větru a praskáním ohně. Video ukončuji záběry na detaily hřebenů hor ztrácející se v mlze.

Video 3 – okolí Vysočiny, délka videa: 5:38min

Pro okolí Vysočiny jsou charakteristické hluboké lesy a skály, které jsou ve videu hlavním motivem. Skály v lese zde působí jako nadpřirozený prvek, jenž jsem zvýraznila pohledem kamery při jejich natáčení (obr. 23).

Počátek videa je situován do prostředí pastvin s detailním pohledem do struktury lesa (obr. 24). Prvkem letu volavky do lesa se dostáváme do jeho nitra (obr. 25). Pro tyto motivy jsem použila delší sekvence záběrů k navození tajuplnosti a syrovosti prostředí. Vletem volavky do lesa se začíná odehrávat expresivnější děj, který rozehrávám pomocí dynamičtějšího střihu a gradující zvukové složky. Vybranými záběry jsem se snažila rozvibrovat prostor a vytvořit pocit napětí a neklidu. V další fázi videa napětí stupňuji statickým záběrem na kmeny stromů, ve

kterém se vzápětí objeví letící větve (obr. 26). Tento děj rozehrávám opakováním hodu větve do prostoru a následným roztříštěním o kmeny stromů. Prvek lidské činnosti je zde velmi nepatrný. Házením klacků navozuji tajemnou atmosféru lesa a poukazují na pradávne vazby člověka k tomuto prostředí, kde se odehrával veškerý život lidské populace spjatý s rituálem, lovem atd. Zdánlivou primitivností hodu větví vyvolávám pocit agrese (lov, boj) a zároveň pocit nadpřirozených sil (náboženství, rituály), jenž zvýrazňuji použitím nedefinovatelných zvuků. Děj pokračuje záběry na skálu s pohybem kamery do koruny stromů, který nás vyvádí z lesa ven. Následuje pohled na les z nadhledu a video končí panoramatickým záběrem na vypuštěné jezero s putujícími rybáři (obr. 27).

Výsledná projekce díla – instalace

Výslednou prezentaci své diplomové práce bych realizovala v podobném stylu, jako byla výstava Douglase Gourдона Krev, pot a slzy ve výstavním prostoru galerie Dox v roce 2009 (obr. 28). Expozice svou monumentalitou totiž diváka vtáhne do obrazu. Projekce na velkoplošná promítací plátna jsou pro mě bohužel finančně a prostorem Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara nereálné. Proto jsem se rozhodla pro jednodušší variantu, vyrobím tři dřevěné rámy o rozměrech 208 x 118 cm, které potáhnu vyhovující látkou pro projekci. Velikost obrazů by měla být pro větší monumentalitu dostačující. Jelikož bílá látka více odráží světlo, budou projektovaná videa ochuzena o sytost černé barvy a jejích odstínů.

Pro kvalitní projekci je ještě nutné zajistit projektory s dobrými technickými parametry a najít dostatečně zatemněnou místnost. Výsledná videa budou pak jednotlivě za sebou promítána na plátna pověšená na zdech buď vedle sebe, nebo na protějších stěnách.

Zvuk bude upraven pro puštění z dostupných reproboden, jelikož finální výstup je určen pro poslech ve sluchátkách a mohl by vyznít jinak, než si přeji. Je to dáno tím, že každý zdroj pro poslech má jinou charakteristiku a akustiku, např. u reproboden se více projeví basy než ve sluchátkách. Samozřejmě záleží také na kvalitě techniky.

8 Přínos práce pro daný obor

U většiny prací s tématem site specific vytvářejí aktéři díla na daném místě v přítomnosti, nejčastěji naživo před diváky formou performance. Vybrala jsem si jinou formu pro zpracování tohoto tématu, a to video. Oproti své bakalářské práci, kde jsem využívala danou specifickou atmosféru, jsem tentokrát chtěla vyzkoušet odlišný způsob. Z performance, odehrávající se v bývalém plzeňském pivovaru, později vznikl sestřih záznamu. Většina záznamů akcí či performancí od rozličných interpretů je osekáná od různých nuancí a nedá se v nich často přenést specifičnost místa, jsou ploché, ochuzené. U mého záznamu se stalo to samé. Skoro jedinou možností, jak zapůsobit na diváka, je být u těchto akcí fyzicky přítomen.

U své diplomové práce vidím největší přínos v jiném pohledu na zprostředkování performance jako takové. Osobně mi vadí neschopnost sdělení konkrétního prožitku veřejnosti. Nejlepší by bylo, kdyby mohl divák navštívit konkrétní místo, kde se akce odehrává, a byl s ním bezprostředně konfrontován. Ovšem tato idea byla bohužel nereálná. Nedovedla jsem si představit velkou návštěvnost mnou uspořádaných performancí na těžko dostupných místech. Bylo pro mě výzvou vyzkoušet a zvolit si jiný přístup práce s tímto tématem, než jak jsem s ním nakládala dříve. Performance vznikaly na základě vciťování se do míst, kde jsem trávila spoustu času. Přesto jsem do výsledného střihu dala jen jejich fragmenty, abych docílila autentičtějšího prožitku.

9 Silné stránky

Mezi silné stránky mé diplomové práce patří vložená energie, která z videí vyzařuje, dále síla samotných záběrů, jejich kompozice a monumentalita, skladba střihu a zvuku. Samotné záběry jsou nosným prvkem k dalším přesahům. Vytvořené jednotlivé záběry mohou fungovat jako samostatný obraz nebo grafika.

Myslím si, že se mi podařilo vystihnout genius loci jednotlivých míst. Také se domnívám, že jsem poukázala na problém sdělitelnosti záznamu performancí. Jako další silnou stránku bych uvedla citlivě zakomponované performance, které hrají důležitou roli k pochopení díla. Jako příklad mohu uvést záběr na svá záda ve videu, které odkazují na samotnou existenci člověka v kontextu historických souvislostí.

10 Slabé stránky

Pro zhodnocení slabých stránek své diplomové práce bych potřebovala větší časový odstup. Jelikož vzniklo mnoho natočeného materiálu, existuje zde množství různých variant, jak s nimi pracovat. Momentálně jsem ale spokojená s výsledkem práce. Samozřejmě není vyloučeno, že po uplynutí delší doby budu práci hodnotit jinak, jak se stalo u mých dosavadních pracích.

11 Seznam použitých zdrojů

- 1) VÁCLAVOVÁ, D., ŽIŽKA, T. *Site specific*. 1 vyd. Praha: Pražská scéna, 2008. Úvod, s. 35. ISBN 970-80-86102-44-3.
- 2) CÍLEK, V. *Divadlo v netradičním prostoru, performance a site specific: současné tendence*. 1 vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010. Genius loci, Antropologie prostoru, s. 226. ISBN 978-80-7331-184-1.
- 3) *Ghetto jménem Baluty* [dokumentární film]. Režie Pavel ŠTINGL. Česko, 2008.
- 4) BRAUNOVÁ, Dana. Zdeněk Mahler: Nemáme přebytek hrdinů. In: *Novinky.cz* [online]. 22.12.2008 [cit. 20.4.2014]. Dostupné z <http://www.novinky.cz/kultura/157303-zdenek-mahler-nemame-prebytek-hrdinu.html>.
- 5) PAVLOVÁ, Monika. *Odsun němců z Králicka po druhé světové válce* [online]. Brno, 2007 [cit. 2014-04-24]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/152534/pdf_b/getAttachment.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Jaroslav Vaculík.
- 6) GRUBER BOUŠKA, Miller. Krondörfel. In: *Zanikleobce.cz* [online]. 15.12.2008 [cit. 20.4.2014]. Dostupné z <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1450841>.

12 Resumé

In the first part of my master thesis I try to define the term „site-specific“ and I try immerse myself deeper into this dilemma. Next thing I deal with is understanding of selected landscapes by means of aquarelle and by description of its character. I emphasise a description of every particular place I visited (surroundings of Bohuslavice nad Metují, Dolni Morava a Kralický Snežník and Vysočina).

The second part I dedicate myself to the process of creation, shooting on locations, compositing of performances into the landscape, video editing a post production. In this part I describe technological procedures used here in a broader detail.

The third part is focused on characterisation of things created. I analyse in detail the composition of shots, sounds and performances. I try to imagine my final video-installation and it's possibilities of presentation in the building of Ladislav Sutnar Faculty of Design and Art.

In the last part I deal with the self-reflection of my work's final stage and I try to be objective in recounting both strong and weak spots of my work.

13 Seznam příloh

- 1) obr. 1 fotografie pohledu na boží muka a sochu Michala Olšiaka u Žďáru nad Sázavou
- 2) obr. 2 fotografie pohledu na sochu Michala Olšiaka u Žďáru nad Sázavou
- 3) obr. 3 akvarel – záznam okolí Bohuslavic nad Metují
- 4) obr. 4 akvarel – záznam okolí Bohuslavic nad Metují
- 5) obr. 5 akvarel – záznam okolí Bohuslavic nad Metují
- 6) obr. 6 akvarel – záznam okolí Dolní Moravy a Králického Sněžníku
- 7) obr. 7 akvarel – záznam okolí Dolní Moravy a Králického Sněžníku
- 8) obr. 8 akvarel – záznam okolí Dolní Moravy a Králického Sněžníku
- 9) obr. 9 akvarel – záznam okolí Vysočiny
- 10) obr. 10 akvarel – záznam okolí Vysočiny
- 11) obr. 11 akvarel – záznam okolí Vysočiny
- 12) obr. 12 akvarel – záznam okolí Vysočiny
- 13) obr. 13 – část mapy České republiky s vyznačenými místy
- 14) obr. 14 – printscreen z videa 1
- 15) obr. 15 – printscreen z videa 1
- 16) obr. 16 – printscreen z videa 1
- 17) obr. 17 – printscreen z videa 1
- 18) obr. 18 – printscreen z videa 1
- 19) obr. 19 – printscreen z videa 2
- 20) obr. 20 – printscreen z videa 2
- 21) obr. 21 – printscreen z videa 2
- 22) obr. 22 – printscreen z videa 2
- 23) obr. 23 – printscreen z videa 3
- 24) obr. 24 – printscreen z videa 3
- 25) obr. 25 – printscreen z videa 3
- 26) obr. 26 – printscreen z videa 3
- 27) obr. 27 – printscreen z videa 3
- 28) obr. 28 – fotografie z výstavy Douglase Gourдона Krev, pot a slzy, Dostupné z <http://www.novinky.cz/kultura/170092-krev-pot-a-slzy-douglase-gordona-jsou-k-videni-v-galerii-dox.html>.
- 29) DVD

obr. 1 fotografie vlastní

obr. 2 fotografie vlastní

obr. 3

obr. 4

obr. 5

obr. 6

obr. 7

obr. 8

obr. 9

obr. 10

obr. 11

obr. 12

obr. 13

obr. 14

obr. 15

obr. 16

obr. 17

obr. 18

obr. 19

obr. 20

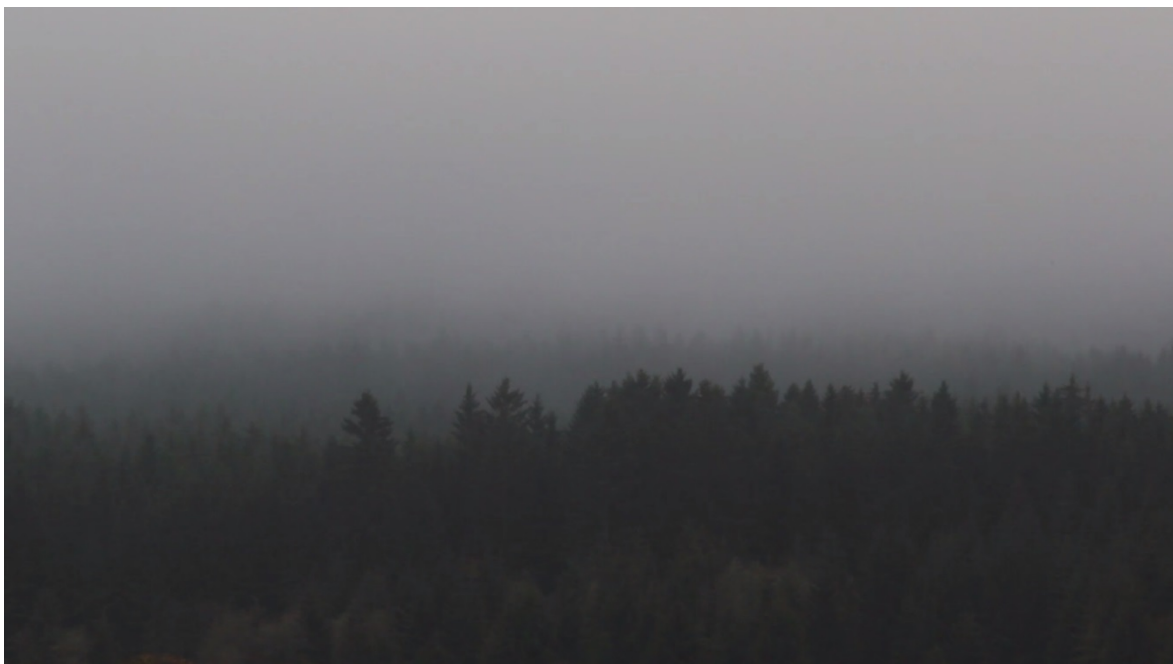
obr. 21

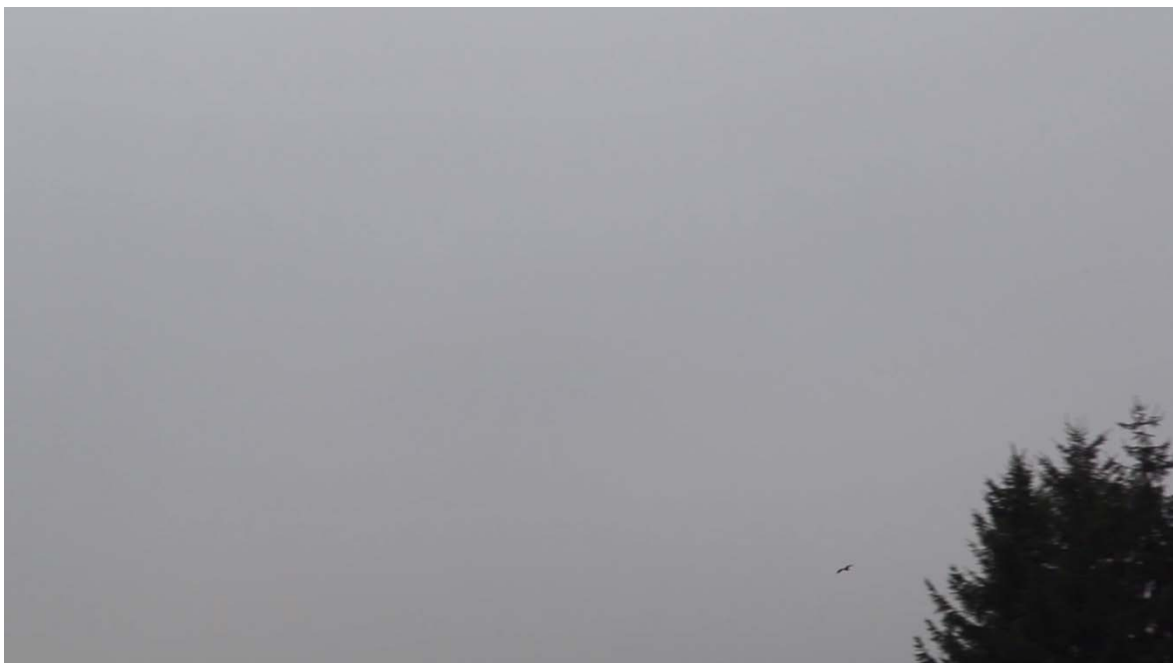
obr. 22

obr. 23

obr. 24

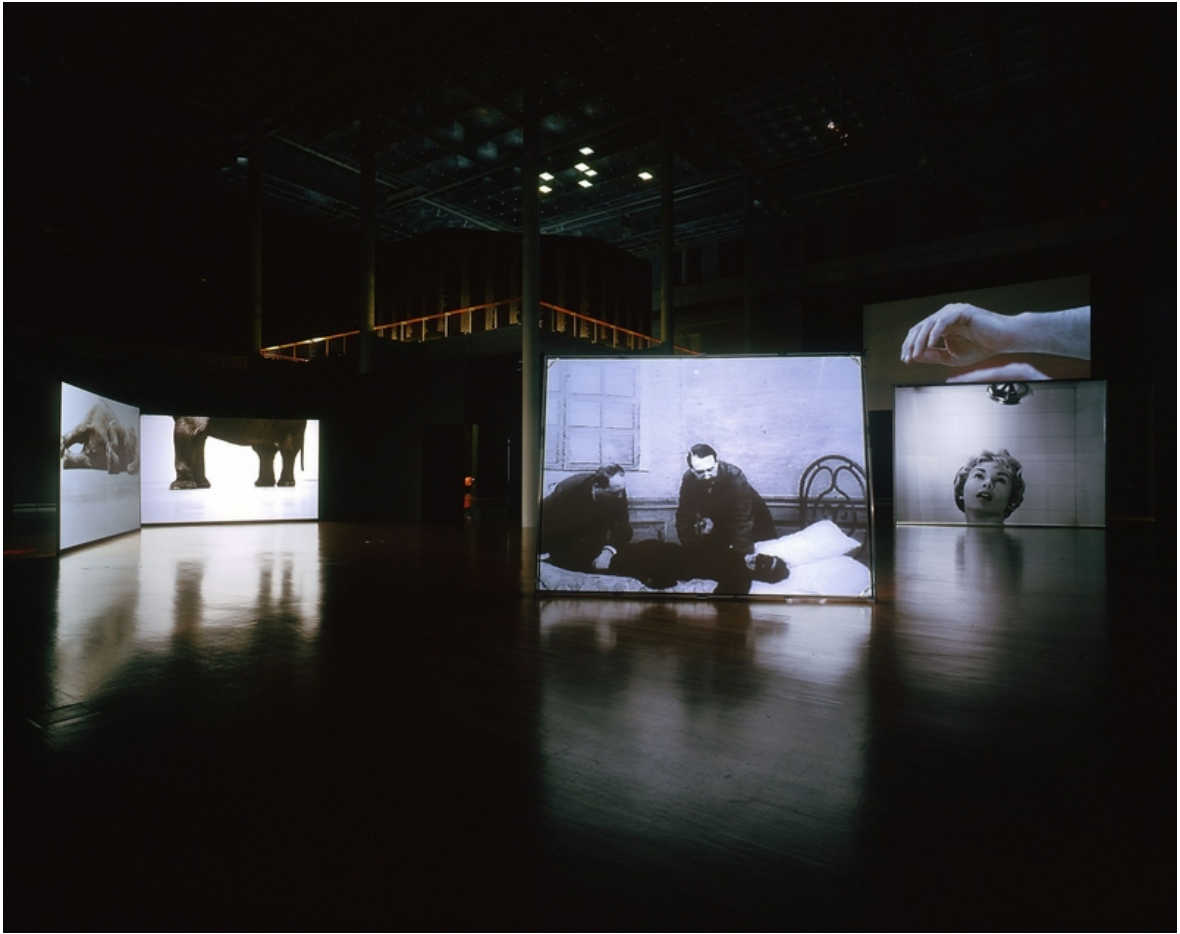
obr. 25

obr. 26

obr. 27

obr. 28